

BRUSSEL-HOOFDSTAD

**VERENIGDE VERGADERING
VAN DE
GEMEENSCHAPPELIJKE
GEMEENSCHAPSCOMMISSIE**

GEWONE ZITTING 2003-2004

23 OKTOBER 2003

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

**tot versoepeling van
de nationaliteitsvoorwaarden voor
de toegang tot de betrekkingen
bij de diensten van de Gemeenschappelijke
Gemeenschapscommissie**

(ingediend door de heren Christos DOULKERIDIS (F)
en Fouad LAHSSAINI (F))

Toelichting

Dit voorstel van ordonnantie strekt ertoe niet-Europese burgers in aanmerking te laten komen voor bepaalde betrekkingen bij de diensten van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de eronder ressorterende publiekrechtelijke rechtspersonen, overeenkomstig artikel 10, tweede lid, van de Grondwet.

Toegang tot openbare ambten voor buitenlanders

Door deze wettelijke discriminatie weg te werken, wensen de indieners bij te dragen tot meer werkgelegenheid in Brussel voor de personen die hun Gewest het best kennen, aangezien de werkloosheidscijfers in Brussel almaar blijven stijgen. Hoeft er nog aan herinnerd te worden dat het aantal werkzoekenden in Brussel voortdurend toeneemt, te weten met meer dan tien percent per jaar ?

BRUXELLES-CAPITALE

**ASSEMBLEE REUNIE
DE LA COMMISSION
COMMUNAUTAIRE
COMMUNE**

SESSION ORDINAIRE 2003-2004

23 OCTOBRE 2003

PROPOSITION D'ORDONNANCE

**élargissant les conditions
de nationalité pour l'accès aux emplois
au sein des services
de la Commission
communautaire commune**

(déposée par MM. Christos DOULKERIDIS (F)
et Fouad LAHSSAINI (F))

Développements

La présente proposition d'ordonnance a pour objectif de permettre aux citoyens non européens d'accéder à certains emplois au sein des services de la Commission communautaire commune ainsi que des personnes de droit public qui en dépendent, conformément à l'article 10, alinéa 2 de la Constitution.

Accès aux emplois publics pour les étrangers

En levant cette discrimination légale, les auteurs souhaitent contribuer à renforcer l'emploi à Bruxelles au profit des personnes qui connaissent le mieux leur région, dans un contexte de hausse persistante du taux de chômage bruxellois. Faut-il rappeler les chiffres toujours plus importants des demandeurs d'emploi à Bruxelles, en augmentation de plus de dix pour cent par an ?

De indieners zijn er dan ook van overtuigd dat een groter aantal gewestelijke openbare ambten bekleed zouden kunnen worden door personen die in het Gewest wonen. Er is gebleken dat het aantal Brusselaars dat in de Brusselse lokale en gewestelijke besturen werkzaam is, tussen 50 en 60 procent ligt van het totale aantal personeelsleden.

Deze situatie zou verklaard kunnen worden door het feit dat burgers uit landen buiten de Europese Unie niet in aanmerking komen voor die banen, zelfs als ze geschikter bevonden worden voor de betrekking en in Brussel wonen.

De aanwerving van burgers met een buitenlandse nationaliteit in de overheidsdiensten is eveneens een belangrijk facet van het beleid voor de integratie en de tewerkstelling van de burgers met een buitenlandse nationaliteit (die, er zij aan herinnerd, ongeveer dertig procent van de Brusselse bevolking uitmaken).

Gelukkig zijn de voorwaarden voor de toegang tot overheidsbetrekkingen de jongste jaren geëvolueerd: het begrip « burgerschap » vervangt geleidelijk het begrip « nationaliteit ».

Artikel 10, tweede lid, van de Grondwet bepaalt immers dat alleen Belgen benoembaar zijn tot de burgerlijke en militaire bedieningen, behoudens de uitzonderingen die voor bijzondere gevallen door een wet kunnen worden gesteld.

Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De Brusselse Hoofdstedelijke Raad heeft gebruik gemaakt van die mogelijkheid en op 11 juli 2002 een ordonnantie aangenomen waardoor niet-Europese buitenlanders aangeworven kunnen worden voor betrekkingen bij het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die geen directe of indirecte deelneming aan de uitoefening van het openbaar gezag inhouden en die geen werkzaamheden omvatten strekkende tot bescherming van de algemene belangen van de Staat.

Er zij op gewezen dat de rechtstoestand van de Europese staatsburgers in dit verband geregeld wordt bij artikel 48 van het Verdrag van Rome, dat het vrije verkeer van werknemers tot algemeen beginsel verheft. Dit artikel en de rechtspraak van het HJEG ⁽¹⁾ voorzien echter in een uitzondering: de lidstaten kunnen buitenlanders van EU-nationaliteit de toegang ontzeggen tot betrekkingen die specifieke opdrachten op het vlak van het openbaar gezag inhouden. Deze uitzondering wordt niet toegepast naar gelang van de graad of de opdrachten van het bestuur, maar

Dans ce contexte, les auteurs ont la conviction que plus d'emplois publics régionaux pourraient être occupés par des personnes habitant la région. Il apparaît que la part des Bruxellois au sein des administrations régionales et locales à Bruxelles se situe entre 50 et 60 % du total du personnel.

Une situation qui pourrait s'expliquer par l'impossibilité de nommer à ces emplois des candidats ressortissants de pays situés hors de l'Union européenne, alors même qu'ils seraient jugés plus aptes à occuper la fonction et qu'ils résideraient à Bruxelles.

L'engagement de citoyens de nationalité étrangère dans les services publics joue également un rôle important en matière de politique d'intégration et d'emploi des citoyens de nationalité étrangère (qui, rappelons-le, représentent environ trente pour cent de la population bruxelloise).

Heureusement, les conditions d'accès à la fonction publique ont évolué ces dernières années, le concept de citoyenneté se substituant progressivement à celui de nationalité.

En effet, l'article 10, alinéa 2, de la Constitution prévoit que seuls les Belges sont admissibles aux emplois civils et militaires, sauf les exceptions qui peuvent être établies par une loi pour des cas particuliers.

Ministère de la Région de Bruxelles-Capitale

Ainsi, usant de cette faculté, le Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale a adopté le 11 juillet 2002 une ordonnance autorisant les étrangers non-européens à être engagés pour les fonctions au sein du ministère régional, qui ne comportent pas de participation directe ou indirecte à l'exercice de la puissance publique et qui n'ont pas pour objet la sauvegarde des intérêts généraux de l'Etat.

Il est à noter que, s'agissant des ressortissants européens, leur situation juridique est réglée par l'article 48 du Traité de Rome qui érige en principe général la liberté de circulation des travailleurs. Cet article ainsi que la jurisprudence de la CJCE ⁽¹⁾ prévoient cependant une exception: les Etats-membres peuvent refuser aux étrangers ressortissants de l'Union européenne les emplois qui relèvent des missions spécifiques de la puissance publique. Cette exception ne s'applique pas en fonction du grade ou des missions dévolues à l'administration, mais uniquement en

(1) Het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen.

(1) La Cour de Justice des Communautés Européennes.

alleen naar gelang van de aard van de opdracht van het personeelslid. Bijgevolg kunnen Europese buitenlanders thans in ons Ministerie in dienst genomen worden voor de meeste functies.

Lokale besturen

Wat de lokale besturen betreft, werd een eerste stap gezet in de OCMW's sinds de inwerkingtreding van de ordonnantie van 28 april 2000 ⁽¹⁾ : buitenlanders van EU-nationaliteit komen in aanmerking voor alle betrekkingen in deze overheidsdienst zonder onderscheid naar de functie. De Europese bepalingen zijn immers geen verplichting, maar een machtiging: het staat de lidstaten derhalve vrij om de overheidsbetrekkingen toegankelijker te maken voor buitenlanders van EU-nationaliteit.

In de andere lokale besturen wordt de toegang van de Europese burgers tot de betrekkingen geregeld door artikel 48 van het Verdrag van Rome en is de rechtspraak van het HJEG erop van toepassing.

Niet-EU-onderdanen, daarentegen, komen op dit ogenblik echter niet in aanmerking voor betrekkingen bij de gemeenten, de intercommunales en de OCMW's.

Er zijn twee voorstellen van ordonnantie ingediend om de betrekkingen bij de lokale besturen toegankelijker te maken voor deze buitenlanders onder dezelfde voorwaarden als voor de Europese burgers.

Voorstel van ordonnantie GGC

Dit voorstel van ordonnantie verruimt de toegang tot de betrekkingen bij ons bestuur en bij de eronder ressorterende publiekrechtelijke rechtspersonen die geen directe of indirecte deelneming aan het openbaar gezag inhouden en die geen werkzaamheden omvatten strekkende tot de bescherming van de algemene belangen, tot niet-Europese buitenlanders.

De diensten met afzonderlijk beheer ⁽²⁾, die geen rechtspersoonlijkheid hebben, vallen onder de algemene definitie van dienst. Het voorstel van ordonnantie is eveneens van toepassing op de publiekrechtelijke rechtspersonen die onder de GGC ressorteren, zoals de IRIS-structuur bijvoorbeeld.

(1) Ordonnantie van 28 april 2000 van de GGC tot wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn om de verkiezing van burgers van de Europese Unie tot lid van een raad voor maatschappelijk welzijn mogelijk te maken.

(2) De Dienst voor Geestelijke Gezondheidszorg, het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

fonction de la nature de la mission à remplir par l'agent. Ainsi, les étrangers européens peuvent actuellement être engagés au sein de notre administration, pour la plupart des fonctions.

Administrations locales

En ce qui concerne les administrations locales, un premier pas avait été franchi dans les CPAS, depuis l'entrée en vigueur de l'ordonnance du 28 avril 2000 ⁽¹⁾ : l'engagement des étrangers européens peut se faire pour toutes les fonctions de ce service public, sans distinction de l'objet de la fonction. En effet, les dispositions européennes ne constituent pas une obligation, mais une habilitation : les Etats-membres sont donc libres de rendre les emplois publics plus largement accessibles aux étrangers européens.

Dans les autres administrations locales, l'accès aux emplois pour les européens est régi par l'article 48 du Traité de Rome et par la jurisprudence de la CJCE.

Par contre, s'agissant des étrangers non-européens, l'accès à l'emploi au sein des communes, des intercommunales et des CPAS leur est actuellement interdit.

Deux propositions d'ordonnance ont été déposées afin d'élargir l'accès aux emplois locaux à ces étrangers, dans les mêmes limites que pour les Européens.

Proposition d'ordonnance CCC

La présente proposition d'ordonnance élargit, pour les étrangers non européens, l'accès aux emplois de notre administration et des personnes morales de droit public qui en dépendent, qui ne comportent pas de participation directe ou indirecte à l'exercice de la puissance publique et qui n'ont pas pour objet la sauvegarde des intérêts généraux.

Les services à gestion séparée ⁽²⁾, ne disposant pas de la personnalité juridique, tombent dans la définition générale de « service ». Sont également visées, les personnes morales de droit public qui dépendent de la CCC, comme la structure IRIS par exemple.

(1) Ordonnance CCC du 28 avril 2000 modifiant la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale en vue de permettre, en leur sein, l'élection de tout citoyen de l'Union européenne.

(2) Le Service de santé mentale, l'Observatoire de la santé et du social.

De tekst strekt er bijgevolg toe geen onderscheid meer te maken tussen buitenlandse burgers, al dan niet EU-onderdanen, en houdt rekening met de opmerkingen van de Raad van State over het voorontwerp van ordonnantie tot verruiming van de nationaliteitsvoorwaarden voor de toegang tot betrekkingen in het gewestelijk openbaar ambt (gedr. st. **A-301/1** – 2001/2002. Advies van 25 maart 2002) :

« Ter wille van de overeenstemming met artikel 10, tweede lid, van de Grondwet, dienen in de ordonnantie uitdrukkelijk de categorieën openbare betrekkingen te worden opgesomd die toegankelijk zullen zijn voor vreemdelingen die geen onderdaan zijn van een land van de Europese Unie (...). De loutere verwijzing naar de voorwaarden die thans gesteld worden voor de burgers die onderdaan zijn van de Europese Unie strookt immers niet met het grondwettelijk voorschrift, in zoverre de bepaling van die voorwaarden die een ontwikkeling kunnen doormaken, buiten het bereik blijft van de wetgever. »

Buitenlandse burgers worden, net als Belgen, natuurlijk pas in dienst genomen als ze voldoen aan de toelatingsvoorwaarden en, in voorkomend geval, slagen voor de wervingsexamens.

Le texte vise donc à ne plus faire de distinction entre les citoyens étrangers, qu'ils soient européens ou non et tient compte des remarques du Conseil d'Etat émises à propos de l'avant-projet d'ordonnance élargissant les conditions de nationalité pour l'accès aux emplois de la fonction publique régionale (doc. **A-301/1** – 2001/2002. Avis du 25 mars 2002) :

« Pour se conformer à l'article 10, alinéa 2, de la Constitution, il importe que l'ordonnance énonce positivement les catégories d'emplois publics qui seront accessibles aux étrangers non-européens (...). En effet, le simple renvoi aux conditions actuellement déterminées pour les citoyens ressortissants de l'Union européenne ne répond pas au prescrit constitutionnel, dans la mesure où la détermination de ces conditions qui peuvent évoluer, échappe à l'intervention du législateur. »

L'engagement de citoyens étrangers, tout comme celui des Belges, est bien entendu soumis à la satisfaction aux conditions d'admission et à la réussite, le cas échéant, des examens de recrutement.

Christos DOULKERIDIS (F)
Fouad LAHSSAINI (F)

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE**tot versoepeling van
de nationaliteitsvoorwaarden voor
de toegang tot de betrekkingen
bij de diensten van de Gemeenschappelijke
Gemeenschapscommissie***Artikel 1*

Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 135 van de Grondwet.

Artikel 2

De burgers van niet-Belgische nationaliteit die geen onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Unie of van de Europese Economische Ruimte komen in aanmerking voor de burgerlijke ambten bij de diensten van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en bij de eronder ressorterende publiekrechtelijke rechtspersonen die geen directe of indirecte deelneming aan de uitoefening van het openbaar gezag inhouden of geen werkzaamheden omvatten strekkende tot de bescherming van de algemene belangen van de Staat of van de andere openbare instanties.

Artikel 3

Deze ordonnantie treedt in werking op de dag dat ze in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

PROPOSITION D'ORDONNANCE**élargissant les conditions
de nationalité pour l'accès aux emplois
au sein des services
de la Commission
communautaire commune***Article 1er*

La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 135 de la Constitution.

Article 2

Les citoyens revêtus d'une nationalité autre que belge et non ressortissants de l'Union européenne ou de l'Espace économique européen sont admissibles, dans les services de la Commission communautaire commune et des personnes morales de droit public qui en dépendent, aux emplois civils qui ne comportent pas de participation directe ou indirecte à l'exercice de la puissance publique ou aux fonctions qui n'ont pas pour objet la sauvegarde des intérêts généraux de l'Etat ou des autres collectivités publiques.

Article 3

La présente ordonnance entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur Belge*.

Christos DOULKERIDIS (F)
Fouad LAHSSAINI (F)

